
Xarxa Informacions

BUTLLETÍ DE LA XARXA DE VIGILÀNCIA DELS ALGUERS

Maig 2000 – núm. 22

LA PACIÈNCIA ÉS LA MARE DE LA CIÈNCIA

La constatació de què el món, el nostre món, el nostre entorn immediat i no tant immediat, no roman sempre immutable i igual a sí mateix és potser una de les adquisicions més recents de la nostra consciència col·lectiva. La idea del canvi, global o local, tan se val, comença a arrelar en la nostra cultura popular. Les discussions, de vegades força interessants i de vegades força interessades sobre les causes dels canvis i les seves conseqüències són aferissades. També ho són les discussions sobre la realitat dels canvis, monstres de la imaginació massa escalfada dels científics i dels ecologistes per a uns, amenaça roent i certa per a d'altres.

La nostra Xarxa vol, entre d'altres coses, aportar el seu petit gra de sorra al coneixement científic (això vol dir objectiu) del canvi, i hem triat una via lenta però necessària: l'estudi pacient, any rere any, d'uns ecosistemes singulars i fràgils. Tres anys, amb aquest, de dades i observacions que potser ens ajudin a esbrinar l'abast d'aquest suposat canvi a la nostra mar. I ens creiem terribles, amb el nostre minso grapat de dades...

A què ve aquesta xerinola? Doncs que avui volem esmentar des d'aquest full el nom, i sobre tot, els fets, d'una persona a qui hem d'agrair molt i de qui hem d'aprendre molt. Una persona que l'any de 1974 (tota una vida per a bastants dels nostres voluntaris) va començar a recollir dades i observacions meteorològiques i oceanogràfiques a prop del seu poble de L'Estartit i al voltant de les seves estimades illes

Medes. Una sortida setmanal al mar (ep! hivern i estiu, amb sol o amb llamps, amb mar calma o amb maregassa....) per prendre dades de temperatura, salinitat, transparència de l'aigua i altres paràmetres d'interès; observacions diàries de vents i núvols, i varis cops al dia del nivell del mar... i me n'oblido! Tota això, en els seus inicis, sense finançament ni ajudes de cap tipus; només pel plaer de conèixer, només pel gust d'observar, només per fer quelcom d'útil que ningú més no feia.

Avui, en Josep Pascual té, al menys en part, el reconeixement que es mereix. Rep suport tècnic (per exemple, en forma d'aparells de mesura), rep ajuda per tractar i emmagatzemar les dades, surt a la Web, se l'esmenta de vegades a TV3...

Avui, la sèrie d'en Josep Pascual té una vàlua extraordinària. Molts científics han emprat les seves dades, i s'han fet o es faran publicacions d'altíssim nivell sobre elles. Per exemple, enlloc de la Mediterrània (ni potser del món) hi ha una sèrie de 25 anys amb valors setmanals de transparència de l'aigua; de vegades, quan ens veiem amb col·legues estrangers, els sentim murmurar: "quina sort que tenen, aquests catalans....".

No ens sentim una mica petits en comparació amb en Josep Pascual?

Javier Romero
Departament d'Ecologia

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura,
Ramaderia i Pesca
**Direcció General de Pesca
i Afers Marítims**

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Departament d'Ecologia

Rambla, 37 - 08911 Badalona - Telèfon 384 36 74

✓ SEGON ANIVERSARI

Ja ho hem comentat altres vegades: tot és caduc. Segurament, aquesta és la raó per la qual l'antiguitat, una certa persistència al llarg del temps relativa inevitablement a la longevitat humana ("l'home és la mesura de totes les coses"), és considerada un valor, de vegades fins i tot en si mateix. Aplicada a les persones i degut a la plasticitat de la nostra capacitat d'aprenentatge, confereix una experiència que madurada pot engendrar al seu torn saviesa, reconeguda en figures jeràrquiques com l'ancià de la tribu o el degà de la facultat. L'experiència és un grau i els veterans d'arreu són els qui remenen les cireres. Pel que fa als objectes, ens meravellem de l'art rupestre, les construccions egípcies, o els temples medievals, apreciem els vins de tres dècades, els mobles del segle passat o el rellotge del nostre besavi i ens afanyem a remarcar l'any de fundació de l'empresa que hem heretat, tot lluint un prestigiós símbol de solidesa i continuïtat que esperem que ens reporti un augment dels beneficis. Les publicacions periòdiques tinguin o no ànim de lucre, no se sostrauen a la tradició de destacar la seva tradicionalitat. Aquest modestíssim butlletí gateja i du bolquers però no per això hem de deixar de celebrar el seu aniversari; han estat dos anys de trameses mensuals (amb algun reajustament que ha fet que siguin 22 en comptes de 24 els números publicats) i esperem que en faci uns quants més. Us convidem novament a que l'enriqueixi amb les vostres aportacions.

✓ ARRODONINT PORT LLIGAT

Quan quelcom surt rodó és que no hauria pogut sortir millor, que s'ha desenvolupat òptimament. Arrodonir és fer rodo, enllestir, acabar perfectament (aquesta noció es remunta al temps dels grecs, on el cercle es considerava la figura perfecte). El dia de Santa Gemma, el 14 de maig, els submarinistes del CIB varen retornar a Port Lligat per arrodonir les feines a l'estació "profunda" (6 metres, no us penseu) Després d'algunes immersions de prop de dues hores, es finalitzà amb tota la feina satisfactòriament. L'única nota negra del dia fou que mentre érem a l'aigua varen robar en un dels cotxes (ja cal que aneu en compte on deixeu les vostres coses quan us cabusseu!). No res és perfecte i enlloc d'arrodonir vàrem el-lipsar Port Lligat.

Tres orenetes cua-rogenques caçant insectes entre les fulles humides de posidònia acumulades en una platja. Una imatge com aquesta va ésser observada a la badia de Port Lligat (dibuix: Toni Llobet).

✓ MÉS ESTACIONS: CANYELLES

Enguany és el tercer any d'implantació de la Xarxa i el ritme d'increment d'estacions vol ser molt moderat, per tal de dedicar la major part dels esforços a consolidar-ne les ja existents. Ara bé, mai direm que no a un grup entusiasta i amb empena. Així, el passat dia 2 de maig vàrem fitar la praderia més profunda de la Xarxa, situada a 25 metres de fondària, amb l'ajut dels submarinistes del Centre d'Immersió Canyelles que prèviament l'havien explorada. El dia 13 de maig, tornàrem a cabussar-nos amb ells i amb reforços del centre Nauti-Sub de Lloret de Mar per a realitzar el seguiment. La limitació de temps hàbil degut a la fondària és important i no es va poder acabar tota la feina. Afortunadament pocs dies després els nois del Centre d'Immersió Canyelles enllestiren amb el que restava.

✓ SENSORS

Les entitats que s'ocupen del manteniment dels sensors de llum s'estan guanyant el cel. Els dies 11 i 31 de maig membres de l'Escola del Mar de Badalona i de la SPAS netejaren l'aparell emplaçat a l'estació de Mataró 2. El dia 6 de maig els voluntaris del SARC canviaren el de Vilanova i la Geltrú. Són incombustibles.

APROFITANT EL RECURSOS

Malgrat l'aparent aïllament, els medis marí i terrestre es troben estretament acoblats entre si tant pel que fa al cicle de l'aigua, com als cicles biogeoquímics (moviment dels elements sobre els quals se sustenta la vida com el carboni, el nitrogen o el fòsfor). La transferència de nutrients d'un compartiment a l'altre pot produir-se per vies físiques com els rius o per vies biològiques, com les cadenes tròfiques. Tot i que aquesta darrera via és quantitativament menys important, es veu exemplificada amb casos molt bonics. Alguns avaraments de cetacis són aprofitats com una aportació ocasional de proteïna per lleons a les costes de Namíbia o per ossos polars a l'estret de Baffin; les basses intermareals acostumen a ser periòdicament visitades per petits carnívors terrestres que hi capturen crancs o cargolins; les oques s'alimenten de les fanerògames marines que resten emergides durant el baixamar, i en grau reduït, a casa nostra, les orenetes cacen petits insectes que viuen entre les fulles humides de posidònia acumulades a la platja. (vegeu la il·lustració inferior). S'han d'aprofitar els recursos vinguin d'on vinguin.